

Lombosmohák törzse – *Bryophyta*

Sziklamohák osztálya – *Andreaeopsida*

Sziklamohák rendje – *Andreaeales*

Sziklamohák rendje – *Andreaeales*

A sziklamohák kivétel nélkül kőzetlakó (epilit) növények. Apró száracskáik leggyakrabban magashegységek szilikát szikláin képeznek tömött, barnás-feketés párnákat. Ezt a szint a sejtek falába rakódó sötét színanyagoknak köszönhetik, amelyek az idősebb leveleknél a klorofill zöld színét is elfedik. E pigmentek segítségével védekeznek a sziklamohák az élőhelyükön uralkodó, gyakran igen erős ultraibolya sugárzás ellen.

A sporofitont a gametofitonból fejlődő, tehát haploid sejtekből álló ál-toknyél, a pszeudopódium emeli a párna szintje fölé. Ebbe ágyazódik a diploid sporofiton talpi része. A sziklamohák tokja jellegzetes alakú, kucsmára vagy gázlámpásra emlékeztet (innen a csoport angol neve: „lantern mosses – lámpásmohák”). Fiatalon a női ivarszervből származó süveg (kaliptra) védelmezi, amelyet a növekvő tok később átszakít. Középen steril sejtekből álló, hengeres oszlop (kolumella) merevíti. Amikor az érett tok elkezd kiszáradni, megrövidül, majd rendszerint négy, néha több vonal mentén felhasad. Az így keletkező réseken a spórák a szabadba jutnak.

A száraz sziklai körülményekhez a spórák is kitűnően alkalmazkodtak: az első sejtosztódások már a védelmező spórafalon belül lejátszódnak. A kihajtó protonéma elágazó, redukált telepnek felel meg, amely már ebben a stádiumban rizoidokkal szorosán rögzül az aljzathoz.

Hazánkban egyetlen faj, a **hasadótokú moha** (*Andreaea rupestris*) fordul elő. A Kárpát-medencét övező magashegységekben azonban több faj is előfordul, köztük a kivételesen nagy termetű, akár tíz centiméteres magasságot is elérő *Andreaea nivalis*.

Sziklamoha vagy hasadótokú moha – *Andreaea rupestris*

Magyar nevét szintén jellegzetes spóratokja alapján nyerte.

Apró termetű, feketebarna színű, 1cm magas gyepeket alkotó sziklalakó moha. Levelei picik, eretlenek, tojásdad lánzsásak, kihegyezettek.

Pionír sziklalakó faj, magasabb hegyvidékek és havasok lakója.

Hazánkban viszonylag ritka, vulkanikus hegyvidékeink nyílt szilikát-sziklagyepjeiben fordul elő (a Zemplén és a Mátra egyes északi és keleti fekvésű kitett andezitszikláin).

